

Què hem de tenir present per a una bona gestió d'aula?

- **alumnat**
- **lloc**
- **temps**
- **materials**

RELACIÓ I COMUNICACIÓ

L'educació és un acte essencialment relacional. Quan es fa l'opció per la professió docent, ja sigui a Educació Infantil, a Primària o a Secundària, s'ha de ser conscient que es fa l'opció per una feina que comporta principalment relació i comunicació.

Qüestions a tenir presents com a professors/es, en la gestió d'aula, ja que no sempre som conscients del gran poder que exercim sobre aquests aspectes:

- La relació que s'estableix entre professor i alumne determina la predisposició per aprendre. Les relacions positives es construeixen a partir d'actituds positives.

El professor/a ha de mostrar obertament les seves cartes i jugar amb netedat perquè els alumnes puguin confiar-hi i respectar-lo.

- Transmetre molta seguretat i preparació de la sessió. Transmetre entusiasme per la matèria.

- En segons quins entorns, els alumnes l'únic reforç positiu que reben és de part del professor. El professor exerceix un gran poder en la construcció de la satisfacció personal de l'alumne, de la seva autoestima. Habituem-nos a valorar i destacar tot allò que es fa bé. Els elogis no han de ser gratuïts i han de ser adequats a la seva maduresa.

Valorar en cada cas si ha de ser en públic o en privat.

Es pot felicitar un alumne, és a dir, reconèixer el seu treball, de paraula, amb una mirada, amb un somriure, donant-li un cop a l'esquena.

- Tenir molta cura del llenguatge que utilitzem per dirigir-nos a l'alumnat. Evitar catalogar o evidenciar. Sempre que s'emeti un judici valoratiu de signe negatiu enfocar-lo a l'acció i no a la persona.

Quan en una situació relacional, sigui en el context que sigui, ens sentim renyats, menyspreats, relegats a la indiferència, ..., no hi ha dubte que la manera en que se'ns ha tramès allò que se'ns volia dir, no ha contemplat aquesta diferenciació. L'objectiu de la comunicació ha de ser sempre la mútua comprensió, i ha de permetre el creixement personal i la reafirmació de l'autoestima.

També, ha de permetre'ns veure quins són els aspectes en els que podem millorar, però des de la perspectiva de que sempre hi ha aquesta possibilitat

de canviar, que tenim capacitat de rectificar i de modificar les nostres accions i actituds.

- Utilitzar molt la interrogació per tal que les situacions que es plantegen a l'aula esdevinguin realment oportunitats per educar.

Exemples:

“El problema l'has resolt bé, però què en penses de la presentació? La podries millorar?”.

“Hi ha una divergència de postures. Què us sembla, valorem pros i contres? Què ens aporta d'avantatjós cadascuna d'elles?”

- Ser molt clars i explícits amb el que s'espera dels alumnes, amb els comportaments que no s'acceptaran, amb el clima de treball que es vol a l'aula. Convenir unes normes d'aula.

- La cooperació i l'ajuda entre iguals té components curriculars i socials. Si es creen climes cooperatius, on l'esforç personal té un component de compromís amb el grup, les relacions que s'estableixen milloren substancialment.

- Habitualment en les interaccions amb els altres posem l'èmfasi en el contingut sobre el que versa la comunicació, però oblidem que en qualsevol relació hi tenen la mateixa importància, o més, els aspectes que tenen que veure amb les peculiaritats de la mateixa relació, vinculats als afectes, les emocions, les expectatives, ...

Normalment ens resulta prou senzill expressar els aspectes que tenen que veure amb el contingut del que volem explicar i comunicar. Però hi ha moltes més informacions a l'hora de transmetre qualsevol idea o coneixement, per exemple, la intenció per la qual ho fem, o els supòsits que la sustenten, o les expectatives que tenim darrera d'aquesta acció, com ara la reacció que n'esperem, ... Molts d'aquests aspectes estan més vinculats a fets de tipus afectiu i emocional que als fets associats al contingut. Per això és tan important tenir-los presents a l'hora d'establir la comunicació.

- Poder analitzar les situacions des de perspectives diferents és una de les capacitats indispensables per poder abordar situacions conflictives amb un mínim de garantia d'èxit. Si som capaços de no quedar-nos atrapats per una lectura restrictiva de la realitat que ens representem a nosaltres mateixos, i que volem transmetre als altres, automàticament generem finestres obertes que ens ofereixen imatges més riques i variades amb les que els altres se sentiran més identificats.

- Un ambient d'aula carregat d'advertències, recriminacions, avisos... dificulta un ambient positiu de treball. Com més a gust i relaxa't està un alumne més aprèn.

- No interrompre la classe per sancionar un alumne. Apropar-t'hi i fer-li saber que després en parlareu o mirar-lo i anotar a la llibreta de classe el seu nom.

- Evitar endarrerir el començament de la classe amb consultes particulars al professor en el moment d'entrada a l'aula. Deixar un temps per fer-ho quan ja s'ha establert una dinàmica de treball. La confusió facilita el descontrol. Començar sempre la classe, per exemple, amb una activitat que l'alumnat pugui fer de manera autònoma, sense supervisió del docent, i que duri entre 5 i 8'.
- La puntualitat del professor/a evita conflictes i denota consideració i respecte envers l'aprenentatge del seu alumnat.
- Seguir unes rutines, unes mateixes maneres de fer (seqüències didàctiques i comportamentals) que no confonguin o desorientin l'alumnat. Ex: com entrem a classe, quan recollim, com ens col·loquem per treballar en grup, ...
- Estar preparat per les situacions que esdevenen freqüents a l'aula. Preveure-les. Pensar en com donar-li resposta d'una manera eficaç. No improvisar. Parlar-ho amb l'equip docent de nivell.
- Conèixer recursos per gestionar situacions d'aula. Per aconseguir eficàcia en la seva aplicació cal creure-hi, sentir-t'hi còmode (sinó és el cas busquem-ne d'altres).
- Tenir recursos per captar l'atenció, per aconseguir silenci, per afavorir la motivació i la participació.
- Tenir clarament definit l'objectiu de cada sessió. "Què vull que els meus alumnes treballin i aprenguin avui?"
- Definir la gestió del temps: temps que es destinarà a cadascuna de les activitats preparades. Les activitats han de donar resposta a la diversitat d'alumnat i han d'afavorir l'aprenentatge per competències. Vetllar pel temps fora de l'aula a partir de l'espai online. Donar activitats de control i autocontrol de dedicació. Aquest temps fora de l'aula ens relativitza que ens treguin hores de la pròpia matèria. I ens pot treure angoixes de pèrdues de temps: avui he fet currículum a l'aula? Sí, he fet essencialment currículum ocult, doncs llavors es tracta de fer el currículum explícit fora de l'aula.
- Disposar d'espais on deixar els treballs, fulls informatius, recull d'incidències (caixes o prestatges).
- Explicitar de manera clara les expectatives positives que es té dels alumnes, mostrant plena coherència entre la paraula i l'acció.
- Al llarg de la sessió introduir elements de motivació i reforços emocionals.
- Afrontar els incidents sense polaritzar posicions sinó promovent l'apropament d'interessos divergents i solventant diferències. Mostrar-se assertiu, rebaixar els conflictes.

- La funció del llenguatge analògic i el llenguatge digital: sabem que la paraula, com a molt, té una incidència del 30% en la significativitat de la comunicació, això ens parla de la importància del llenguatge analògic (mirada, gest, to de la veu, postura, ...) i, per tant, ens ajuda a ser més conscients de que sovint podem estar dient una cosa verbalment però a la vegada podem estar enviant un missatge analògic totalment diferent, perquè el que sentim és diferent del que diem, i el nostre interlocutor o interlocutors rebran aquesta ambivalència, la qual cosa pot generar disfuncions diverses.

- Alumne que intenta establir els seus propis límits, incompliment tàctic. Segons reaccioni el professor dependrà el transcurs del curs. No actuar en solitari. Els líders negatius que ens van en contra poden agrupar-se i formar equip. Les normes haurien de donar-se a principi de curs per mini equips docents. En aquest mini equip hi hauria de figurar un professor amb experiència. Informar de pautes bàsiques de funcionament. Transmetre seguretat, credibilitat.

- Què fer amb l'incompliment? A l'ensenyament obligatori és lògic que hi hagi qui no vulgui estudiar. És molt complicat renunciar a tot (mòbil, internet...). Primer entendre la preferència d'altres vies d'influència. Donar la volta a la situació però entenent-la. Advertències calmades, creïbles, breus. No interrompre la classe massa estona, li estaríem donant protagonisme. Donar-li quan hi hagi alguna cosa bona. No donar més atenció als disruptius. No amenaçar, estaríem trencant el mecanisme més potent que tenim que és el de l'empatia.

- Ser flexibles, ser capaços d'introduir canvis, d'ajustar les expectatives.

- Acabar la classe amb proposta de tasques.

- Ser conscients que la docència comporta: *Competències tècniques i metodològiques* (el saber i el saber fer) però també *Competències personals* (el saber ser i el saber estar).